

บทคัดย่อ

การวิจัยสถาบัน เรื่อง ความเหมาะสมของอัตราค่าบำรุงมหาวิทยาลัย ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ปีการศึกษา 2554 มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ ได้แก่ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันเกี่ยวกับอัตราค่าบำรุงมหาวิทยาลัย ในระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี เมื่อเปรียบเทียบกับสถาบันอุดมศึกษาอื่น ๆ (กรณีศึกษา) 2) เพื่อศึกษาอัตราค่าบำรุงมหาวิทยาลัยที่เหมาะสมกับมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีในปัจจุบัน และ 3) เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารจัดการกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงค่าธรรมเนียมการศึกษา/ค่าบำรุงมหาวิทยาลัยของมหาวิทยาลัยกรณีศึกษา

โดยมีวิธีดำเนินการวิจัยทั้งในเชิงปริมาณและในเชิงคุณภาพ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ 1) ข้อมูลค่าบำรุงมหาวิทยาลัย ระดับปริญญาตรี ของมหาวิทยาลัยกรณีศึกษา 2) ข้อมูลค่าใช้จ่ายประมาณเพื่อจัดสวัสดิภาพและสวัสดิการให้นักศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ระหว่างปีงบประมาณ 2552-2554 3) นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี และ 4) ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บค่าบำรุงมหาวิทยาลัย ของมหาวิทยาลัยกรณีศึกษา การดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลได้ใช้สถิติพื้นฐานต่าง ๆ ได้แก่ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยสถาบัน สรุปได้ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันเกี่ยวกับอัตราค่าบำรุงมหาวิทยาลัย ระดับปริญญาตรี ปีการศึกษา 2554 ของสถาบันการศึกษา จำนวน 17 แห่ง พบว่า มีอัตราค่าบำรุงมหาวิทยาลัยอยู่ระหว่าง 800-26,900 บาท และเมื่อรวมกับค่าธรรมเนียมเรียกเก็บพิเศษ พบว่า มีอัตราค่าบำรุงมหาวิทยาลัยอยู่ระหว่าง 3,100-27,050 บาท โดยมีผลการเปรียบเทียบระหว่างสถาบันอุดมศึกษากรณีศึกษา 5 ประเด็น สรุปได้ดังนี้ 1) **กลุ่มมหาวิทยาลัยกรณีศึกษาในภาพรวม** มีค่าเฉลี่ยของกลุ่ม เท่ากับ 12,491.76 บาท โดยมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีจัดอยู่ในอันดับที่ 15 จากทั้งหมด 17 แห่ง 2) **กลุ่มมหาวิทยาลัยที่อยู่ในภูมิภาค** มีลักษณะ Residential University มีค่าเฉลี่ยของกลุ่ม เท่ากับ 10,137.50 บาท โดยมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีจัดอยู่ในอันดับที่ 7 จากทั้งหมด 8 แห่ง 3) **กลุ่มมหาวิทยาลัยด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี** มีค่าเฉลี่ยของกลุ่ม เท่ากับ 15,270 บาท โดยมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีจัดอยู่ในอันดับที่ 7 จากทั้งหมด 7 แห่ง 4) **กลุ่มมหาวิทยาลัยวิจัยแห่งชาติ** มีค่าเฉลี่ยของกลุ่ม เท่ากับ 10,352.86 บาท โดยมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีจัดอยู่ในอันดับที่ 6 จากทั้งหมด 7 แห่ง และ 5) **กลุ่มมหาวิทยาลัยเอกชน** มีค่าเฉลี่ยของกลุ่ม เท่ากับ 13,781.67 บาท โดยมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีจัดอยู่ในอันดับที่ 6 จากทั้งหมด 6 แห่ง

2. สภาพปัจจุบันของอัตราค่าบำรุงมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีและอัตราค่าบำรุงมหาวิทยาลัยที่เหมาะสม สรุปได้ 2 ประเด็น โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 เมื่อพิจารณามูลค่าปัจจุบันของอัตราค่าบำรุงมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี พบว่า ในภาพรวมตั้งแต่ปี พ.ศ. 2536–2560 อยู่ระหว่าง 2,140–4,835 บาท ทั้งนี้ จะเห็นได้ว่าในปี พ.ศ. 2554-2555 มูลค่าปัจจุบันของค่าบำรุงมหาวิทยาลัยคงเหลือเพียง 2,625 และ 2,535 บาท ตามลำดับ คิดเป็นส่วนที่คงเหลือร้อยละ 52.50 และ 50.7 ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบกับ 5,000 บาท ในปี พ.ศ. 2536 ซึ่งกรณีที่ต้องการให้มูลค่าของอัตราค่าบำรุงมหาวิทยาลัยเท่ากับ 5,000 บาท ในปี พ.ศ. 2536 จะต้องปรับเพิ่มอัตราค่าบำรุงมหาวิทยาลัยใหม่ ให้เท่ากับ 9,524 บาท และ 9,862 บาท ตามลำดับ

2.2 เมื่อพิจารณาประมาณการรายรับจากค่าบำรุงมหาวิทยาลัย และประมาณการค่าใช้จ่าย สามารถเปรียบเทียบผลการประมาณการรายรับจากค่าบำรุงมหาวิทยาลัยในอัตราค่าธรรมเนียมการศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี 5,000 บาท และนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา 10,000 บาท ระหว่างปีงบประมาณ 2556-2560 จะมีรายรับอยู่ในช่วง 75,475,000 บาท ถึง 120,117,630 บาท ตามลำดับ และรายจ่ายอยู่ในช่วง 131,807,365 บาท ถึง 178,125,111 บาท ตามลำดับ ในส่วนของส่วนต่างระหว่างรายรับและรายจ่าย ติดลบอยู่ในช่วงต่ำสุด 52,624,151 บาท และสูงสุด 58,007,481 บาท ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาประมาณการรายรับจากค่าบำรุงมหาวิทยาลัยเริ่มใกล้เคียงหรือเท่ากับประมาณการค่าใช้จ่ายที่จัดให้นักศึกษาในอัตราการจัดเก็บในระดับต่าง ๆ พบว่า มีจุดตัด 2 ช่วง ได้แก่ 1) ปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 กรณีที่เรียกเก็บค่าบำรุงมหาวิทยาลัยระดับปริญญาตรี ในอัตรา 10,000 บาทต่อปีต่อคน และระดับบัณฑิตศึกษา ในอัตรา 20,000 บาทต่อปีต่อคน และ 2) ปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 กรณีที่เรียกเก็บค่าบำรุงมหาวิทยาลัยระดับปริญญาตรี ในอัตรา 9,000 บาทต่อปีต่อคน และระดับบัณฑิตศึกษา ในอัตรา 18,000 บาทต่อปีต่อคน

3. แนวทางบริหารการเปลี่ยนแปลงการจัดเก็บค่าธรรมเนียมการศึกษา/ค่าบำรุงมหาวิทยาลัย สรุปได้ 3 ประเด็น 1) การสร้างความเข้าใจแก่ผู้ปกครองของนักศึกษาตั้งแต่เริ่มต้นให้เกิดกระบวนการรับรู้ และยอมรับกติกา ก่อนเข้ามาศึกษาในมหาวิทยาลัย 2) การใช้ช่องทางที่สามารถเข้าถึงตัวนักศึกษาได้ซึ่งเป็นช่องทางที่มหาวิทยาลัยมีอยู่แล้ว เช่น ครูแนะแนว การประชาสัมพันธ์หลักสูตรสัณจร หรืออื่น ๆ มหาวิทยาลัยมีอยู่แล้ว และ 3) การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวจะเริ่มเปลี่ยนแปลงตั้งแต่นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ที่เข้าใหม่เท่านั้น ส่วนนักศึกษาชั้นปีอื่น ๆ ควรใช้ระบบเดิมจนกว่าจะสำเร็จการศึกษา

4. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ประกอบด้วย 3 ประเด็น ดังนี้

4.1 จากผลการศึกษาในข้อ 1 จะเห็นได้ว่าอัตราการจัดเก็บค่าบำรุงมหาวิทยาลัยของมหาวิทยาลัยไม่สูงมากนักเมื่อเทียบกับที่อื่น และค่อนข้างอยู่ในลำดับท้าย ๆ เมื่อได้มีการจัดลำดับ

ภายในกลุ่ม ดังนั้น การทบทวนปรับเพิ่มค่าบำรุงมหาวิทยาลัยจึงมีเหตุผลที่จะสามารถชี้แจงต่อผู้ที่เกี่ยวข้องในด้านต่าง ๆ ได้

4.2 จากผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของมหาวิทยาลัยตามผลในข้อ 2.1 และ 2.2 พบว่ามีความสอดคล้องกันโดยในกรณีที่จะมีการปรับเพิ่มอัตราค่าบำรุงมหาวิทยาลัยใหม่ควรปรับเพิ่มให้อยู่ในช่วง 9,000–10,000 บาท ซึ่งการปรับดังกล่าวจะทำให้เพิ่มมูลค่าปัจจุบันที่ลดลงให้ใกล้เคียงกับการจัดเก็บค่าบำรุงมหาวิทยาลัย 5,000 บาท ในปี พ.ศ. 2536 และเมื่อพิจารณาคำนวณค่าใช้จ่ายตลอดหลักสูตรแล้ว พบว่า ยังไม่เกินกับกรอบวงเงินกู้ยืมของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) และกองทุนเงินให้กู้ยืมที่ผูกพันกับรายได้ในอนาคต (กรอ.) โดยไม่ส่งผลกระทบต่อแก่นักศึกษาและผู้ปกครองมากนัก และหากได้ปรับเพิ่มแล้วโดยมหาวิทยาลัยไม่ควรสมทบงบประมาณลดลงจากจำนวนเฉลี่ยที่เคยสมทบไว้เดิม ถึงแม้จะมีการปรับเพิ่มค่าธรรมเนียมแล้วก็ตามซึ่งจะทำให้มหาวิทยาลัยสามารถมีกรอบวงเงินเพิ่มเพื่อการจัดให้บริการสวัสดิภาพและสวัสดิการแก่นักศึกษาได้เพิ่มมากขึ้น

4.3 ในส่วนของบัณฑิตศึกษาซึ่งตามเกณฑ์ที่มหาวิทยาลัยเคยใช้ ได้แก่ มีการเรียกเก็บค่าบำรุงมหาวิทยาลัย จำนวน 2 เท่าของระดับปริญญาตรี เช่น ปัจจุบันนักศึกษาระดับปริญญาตรีเรียกเก็บ 5,000 บาท ระดับบัณฑิตศึกษาเรียกเก็บ 10,000 บาท เป็นต้น ดังนั้น หากมีการเลือกเกณฑ์ใดในการจัดเก็บอัตราค่าบำรุงมหาวิทยาลัยของระดับปริญญาตรีแล้วจึงควรให้เกณฑ์เดิมในการเรียกเก็บกับบัณฑิตศึกษาเป็น 2 เท่า ซึ่งได้รับบริการที่เท่าเทียมกันกับระดับปริญญาตรี

4.4 มหาวิทยาลัยอาจมีการพิจารณาทบทวนปรับเพิ่มในอัตราที่เหมาะสม ทุก 3–5 ปี ตามแผนพัฒนามหาวิทยาลัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการนำเงินที่ได้รับมาจัดสรรคืนให้แก่นักศึกษาในการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีให้แก่นักศึกษา

4.5 กรณีที่มหาวิทยาลัยจะมีการตัดสินใจเปลี่ยนแปลงอัตราการจัดเก็บค่าบำรุงมหาวิทยาลัยแล้วอาจจะต้องนำแนววิธีการของมหาวิทยาลัยอื่น ๆ ที่ได้จากผลการวิจัยมาประกอบการพิจารณา วางแผนการบริหารการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้สามารถเปลี่ยนแปลงได้โดยให้มีผลกระทบน้อยที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสร้างความเข้าใจให้แก่ผู้ปกครองตั้งแต่แรกก่อนตัดสินใจเข้ามาศึกษาในมหาวิทยาลัย นอกจากนี้ จากการศึกษาพบว่าปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งที่นักศึกษาจะพิจารณาเลือกมหาวิทยาลัยมากกว่าการปรับเพิ่มอัตราค่าบำรุงมหาวิทยาลัย ได้แก่ ความนิยมและความชื่นชอบในสาขาวิชาที่จะเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยอยู่แล้ว ดังนั้น หากมหาวิทยาลัยมีสาขาวิชาใดที่เป็นที่นิยมและเป็นที่ต้องการเข้าเรียนของนักศึกษาในปัจจุบันก็ควรที่จะต้องเน้นเรื่องการรักษาคุณภาพและยกระดับคุณภาพให้สูงขึ้น ซึ่งจะเป็นสิ่งที่จะช่วยให้มหาวิทยาลัยมีปัจจัยบวกในการปรับค่าบำรุงมหาวิทยาลัยได้ใกล้เคียงกับความเป็นจริงได้ดียิ่งขึ้น และสามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนได้ดีขึ้น และนอกจากนี้ควรนำผลการสำรวจความต้องการของนักศึกษาที่ต้องการให้มหาวิทยาลัยดำเนินการภายหลังจากการปรับเพิ่มค่าบำรุงมหาวิทยาลัย ได้แก่ **อันดับที่ 1** คือ การปรับปรุงการให้บริการรถเมล์วิ่ง

ภายนอกมหาวิทยาลัย (สีม่วง) ให้ได้มาตรฐาน ได้แก่ ปรับปรุงสภาพรถและความถี่ของการให้บริการ **อันดับที่ 2** คือ การปรับปรุงระบบ Internet ให้มีความเร็วสูงขึ้น **อันดับที่ 3** คือ การสร้าง Community Mall หรือ University Complex สำหรับทำกิจกรรมและช้อปปิ้ง **อันดับที่ 4** คือ การทำหลังคาสำหรับลานจอดรถมอเตอร์ไซค์ให้เพียงพอ และ**อันดับที่ 5** คือ ปรับปรุงระบบน้ำประปา ที่สะอาดไม่มีกลิ่น และไม่เหลือ

4.5 นอกจากเรื่องค่าบำรุงมหาวิทยาลัย หากจะมีการปรับเพิ่มจะสามารถใช้ในส่วนของการจัดสวัสดิภาพและสวัสดิการที่ดีให้แก่นักศึกษาเท่านั้น แต่ในส่วนของการกิจหลักของมหาวิทยาลัย เช่น การจัดการเรียนการสอน การยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนการสอน หรือการเพิ่มขีดความสามารถในการจัดการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้นก็เป็นสิ่งที่มีความจำเป็นเช่นกัน ดังนั้น อาจจะต้องมีการศึกษาทบทวนของการเก็บค่าหน่วยกิตว่าปัจจุบันมีความสอดคล้องกับความเป็นจริงด้วยหรือไม่

5. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ประกอบด้วย 2 ประเด็น ดังนี้

5.1 ควรทำการศึกษาวิจัยอัตราค่าธรรมเนียมการศึกษา/ค่าบำรุงมหาวิทยาลัย รวมทั้งรายการที่แต่ละมหาวิทยาลัยเรียกเก็บเพิ่มเติมในเชิงลึก โดยเปรียบเทียบระหว่างมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีกับมหาวิทยาลัยอื่น ๆ ทุก 3-5 ปี ทั้งนี้ เพื่อให้มีข้อมูลที่มีความสอดคล้องเหมาะสมกับสภาพปัจจุบันและมีทรัพยากรที่เหมาะสมต่อการพัฒนามหาวิทยาลัยต่อไป

5.2 อาจมีการศึกษาเปรียบเทียบเกี่ยวกับต้นทุนค่าใช้จ่ายนักศึกษา จำแนกตามกลุ่มมหาวิทยาลัยรัฐบาล มหาวิทยาลัยเอกชน และมหาวิทยาลัยในกำกับ เพื่อให้มีข้อมูลประกอบการพิจารณาและการตัดสินใจของผู้บริหารต่อไป

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี